

Sygn. akt III SO 11/11

POSTANOWIENIE

Dnia 9 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Z. N.

o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2011 r., w sprawie III SW 111/11,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 stycznia 2012 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 25 października 2011 r., wydanym w sprawie III SW 111/11 pozostawił bez dalszego biegu protest wyborczy wniesiony przez uczestnika postępowania Z. N.

W piśmie procesowym z dnia 3 listopada 2011 r. uczestnik postępowania Z. N. zawarł wniosek (skargę) o wznowienie postępowania zakończonego wymienionym wyżej postanowieniem. Podniósł równocześnie, że w jego ocenie postanowienie to zostało wydane z obrazą art. 242 Kodeksu Wyborczego, albowiem opinia wydana przez Prokuratora Generalnego została dostarczona Sądowi dopiero w dniu 28 października 2011 r., tj. trzy dni po dacie wydania przez Sąd Najwyższy opinii. Takie działanie wyczerpuje zaś znamiona art. 231 k.k. i skutkuje złożeniem przez uczestnika postępowania zawiadomienia o niedopełnieniu

przez sędziów Sądu Najwyższego obowiązków służbowych. Skarżący dodał także, iż w przekazanym proteście wyborczym wskazał w sposób wystarczająco wyraźny, że przy sporządzaniu list poparcia zawierających podpisy wyborców, doszło do przestępstwa z art. 248 k.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 242 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 1510 ze zm.) Sąd Najwyższy rozpatruje protest wyborczy w składzie 3 sędziów w postępowaniu nieprocesowym i wydaje, w formie postanowienia, opinię w sprawie protestu. W myśl § 2 tego przepisu opinia, o której mowa w § 1, powinna zawierać ustalenia co do zasadności zarzutów protestu, a w razie potwierdzenia zasadności zarzutów - ocenę, czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów Kodeksu miało wpływ na wynik wyborów. Stosownie do art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego Sąd Najwyższy pozostawia jednak bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241. Zgodnie art. 243 § 2 tej ustawy Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu również protest dotyczący sprawy, co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej.

Przedstawione regulacje wyraźnie wskazują, że Sąd Najwyższy, w zależności od okoliczności konkretnej sprawy, może wydać dwojakiego rodzaju postanowienie. Takie, które stanowi opinię wyrażoną po merytorycznym rozpatrzeniu protestu, oraz takie, które nie zawiera oceny merytorycznej, lecz jedynie ocenę, czy protest spełnia warunki umożliwiające jego rozpatrzenie określone w art. 241, a także czy dotyczy on sprawy, co do której w kodeksie przewiduje się możliwość wniesienia przed dniem głosowania skargi lub odwołania do sądu lub do Państwowej Komisji Wyborczej. Wydane przez Sąd Najwyższy tym drugim przypadkiem postanowienie o pozostawieniu protestu bez dalszego biegu nie odnosi się więc do istoty protestu, przez co ma charakter czysto formalny.

Fakt, iż rozpatrzenie protestu wyborczego następuje w postępowaniu nieprocesowym, upoważnia z kolei do przyjęcia, że ewentualne wznowienie

postępowania zakończonego postanowieniem wydanym przez Sąd Najwyższy w odniesieniu do protestu wyborczego może nastąpić jedynie na podstawie art. 524 k.p.c. Przepis ten w § 1 wskazuje jednak, iż uczestnik postępowania może żądać wznowienia postępowania zakończonego wyłącznie prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, przy czym nawet w takim przypadku wznowienie postępowania nie jest dopuszczalne, jeżeli postanowienie kończące postępowanie może być zmienione lub uchylone.

Przenosząc opisane regulacje na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy stwierdza przede wszystkim, że postępowanie zainicjowane protestem wyborczym wniesionym przez Z. N. zostało zakończone postanowieniem o pozostawieniu tego protestu bez dalszego biegu. Postanowienie to, co już wyżej zostało podniesione (analogicznie, jak np. postanowienie o umorzeniu postępowania, czy też postanowienie o odrzuceniu wniosku bądź innego pisma procesowego inicjującego postępowanie sądowe), nie jest zaś z całą pewnością postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, lecz ma wyłącznie formalny charakter. Nie zawiera ono bowiem rozstrzygnięcia merytorycznego. Skoro zaś wznowienie postępowania nieprocesowego dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy postępowanie to zostało zakończone prawomocnym postanowieniem co do istoty sprawy, to *a contrario* nie jest ono dopuszczalne, gdy postępowanie zostało zakończone postanowieniem wprawdzie kończącym postępowanie w sprawie, ale nie zawierającym rozstrzygnięcia merytorycznego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2001 r., III CO 14/00, LEX nr 548856 oraz z dnia 24 maja 2007 r., V CZ 44/07, LEX nr 611448).

Niezależnie od przedstawionych wyżej rozważań Sąd Najwyższy uznaje za konieczne podnieść i to, że w myśl art. 244 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego o ważności wyborów oraz o ważności wyboru posła, przeciwko któremu wniesiono protest, rozstrzyga, na podstawie sprawozdania z wyborów przedstawionego przez Państwową Komisję Wyborczą oraz opinii wydanych w wyniku rozpoznania protestów, Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych, podejmując w tym przedmiocie uchwałę. Oznacza to, że także postanowienia Sądu Najwyższego wydane w składzie trzech sędziów, zawierające jedynie opinię wydaną w wyniku rozpoznania poszczególnych protestów, nie

kończą postępowania w sprawie tych protestów, gdyż ostateczne stanowisko w tym przedmiocie podejmuje Sąd Najwyższy w składzie całej Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych. Dlatego też niedopuszczalna jest również skarga o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej takim postanowieniem. Wskazane stanowisko ma utrwalony charakter w judykaturze Sądu Najwyższego i choć zostało ono wypracowane w sprawach opartych na przepisach nieobowiązujących już ordynacji wyborczych, to jednak zachowuje nadal aktualność (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2000 r., III SW 65/00, OSNAPiUS 2001, nr 3, poz. 92, z dnia 6 stycznia 2006 r., III SO 36/05, z dnia 17 sierpnia 2006 r., III SO 16/06, czy też z dnia 15 lipca 2008 r., III SO 8/08).

Na koniec wypada zauważyć, iż powołany wcześniej art. 524 k.p.c. nie reguluje problematyki wznowienia postępowania nieprocesowego wyczerpująco, toteż w sytuacjach wykraczających poza jego unormowania należy stosować odpowiednio przepisy art. 399 – 416 k.p.c. zawierające regulacje dotyczące wznowienia postępowania procesowego. Wypada zatem stwierdzić, że odpowiednie zastosowanie w odniesieniu do wznowienia postępowania nieprocesowego będzie miał także art. 410 § 1 k.p.c., zgodnie z którym sąd odrzuca skargę (o wznowienie postępowania) wniesioną po upływie przepisanego terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie wznowienia, a postanowienie w tym przedmiocie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

Mając na względzie fakt, iż skarga (wniosek) uczestnika postępowania Z. N. dotyczyła postanowienia, które – z przyczyn wcześniej wskazanych – przede wszystkim nie było postanowieniem co do istoty sprawy, oraz opierając się na treści art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 524 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.